

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รช
S
562
75

เลขหมู่	0666ก
เลขทะเบียน	19245
วัน, เดือน, ปี	พ.ศ. 253๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาระบบฟาร์มผสมผสานในเขตลาดกระบัง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง เพื่อทำการคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าร่วมโครงการการวางแผนการพัฒนาระบบฟาร์มผสมผสานในเขตลาดกระบัง ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากการวิจัยวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยทำการสำรวจ โดยสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน 110 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณวิเคราะห์ด้วยค่าทางสถิติ ซึ่งได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐาน

ผลการสำรวจพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกษตรกรร้อยละ 45.13 ประกอบอาชีพทำนา โดยได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในการลงทุน เกษตรกรนิยมปลูกข้าวพันธุ์ กข 23 พื้นที่ทำนาส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11 - 20 ไร่ เกษตรกรมีรายได้ในช่วง 3,000 - 21,500 บาท เกษตรกรทำนาประสบปัญหาที่สำคัญคือขาดแคลนเงินทุน ราคาข้าวตกต่ำ และขาดแคลนข้าวพันธุ์ดี

นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรร้อยละ 27.77 ประกอบอาชีพทำสวนมะม่วง แต่ส่วนใหญ่มีน้อยกว่า 5 ไร่ เกษตรกรนิยมปลูกมะม่วงพันธุ์ น้ำดอกไม้ เขียวเสวย และทองดำ ตามลำดับ โดยได้รับรายได้ในช่วง 20,000-30,000 บาท เกษตรกรชาวสวนกำลังประสบปัญหารุนแรงเกี่ยวกับโรคแมลง ภาวะน้ำท่วมขังและราคาผลผลิตไม่แน่นอน

จากการศึกษาพบว่ามีเกษตรกรถึงร้อยละ 24.30 ที่ประกอบอาชีพเลี้ยงปลา โดยขุดบ่อในพื้นที่ 5-10 ไร่ ปลาที่นิยมเลี้ยงได้แก่ ปลานิล ปลาดุก และปลาตะเพียน รายได้จากการเลี้ยงปลาอยู่ในช่วง 10,000-20,000 บาทต่อการจับปลา 1 ครั้ง อย่างไรก็ตามเกษตรกรยังต้องการเงินทุนเพื่อใช้ในการลงทุนเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านการตลาด ผลผลิตส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่ตลาดหัวตะเข้ และที่บ้านของเกษตรกร ด้านปัญหาโดยภาพรวมแล้วเกษตรกรในเขตตลาดกระบี่ประสบปัญหาภาวะขาดแคลนเงินทุน ราคาผลผลิตตกต่ำและไม้แน่นอน รวมทั้งปัญหาน้ำเสียที่ถูกปล่อยมาจากโรงงานอุตสาหกรรม

ส่วนปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาระบบฟาร์มผสมผสาน ได้แก่ การที่เกษตรกรขาดความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญในการบันทึกค่าใช้จ่ายของกิจกรรมต่าง ๆ ในฟาร์ม ทำให้ขาดข้อมูลที่ถูกต้องในการคำนวณต้นทุนการผลิต รวมทั้งการวางแผนกำหนดกิจกรรมในฟาร์ม

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเกษตรกรควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการบันทึกข้อมูลการวางแผนกำหนดกิจกรรม รวมทั้งภาวะการตลาดปัจจุบันและอนาคต ขณะเดียวกันนักวิชาการและนักส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐควรมีส่วนร่วมและสนับสนุนแนวทางดังกล่าว

คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกเกษตรกรจำนวน 4 ราย เพื่อเข้าร่วมในโครงการต่อเนื่องต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	2
การตรวจเอกสาร	4
วิธีการศึกษา	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	7
วิธีการรวบรวมข้อมูล	7
การวิเคราะห์ข้อมูล	8
ผลการศึกษา	9
ผลการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	9
ผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตและการตลาด	11
ผลการวิเคราะห์การทำงาน	12
ผลการวิเคราะห์การเลี้ยงปลา	22
ผลการวิเคราะห์สภาพการเลี้ยงสัตว์	26
ผลการวิเคราะห์สภาพการทำสวน	27
สรุปผลและข้อเสนอแนะ	32
สรุปผล	32
ข้อเสนอแนะ	35
เอกสารอ้างอิง	36

เอกสารนี้ภาคผนวกที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่

		หน้า
1	อาชีพของเกษตรกร	11
2	จำนวนเกษตรกรที่ทำฟาร์มผสมผสานและกิจกรรมภายในฟาร์ม	12
3	พื้นที่ถือครองของเกษตรกรที่ใช้ทำนา	13
4	การใช้พันธุ์ข้าวของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง	14
5	ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการทำนาในปี 2533	15
6	ปริมาณผลผลิตที่ลดลงของเกษตรกรที่ทำนา เนื่องจากภาวะน้ำท่วม	16
7	รายได้ของเกษตรกรจากการทำนา ในปี 2533	17
8	ราคาข้าวเปลือกที่ขายในปี 2533	18
9	ค่าเช่าพื้นที่	19
10	ต้นทุนผันแปร	20
11	ปัญหาในการทำนา	21
12	พื้นที่เลี้ยงปลา	22
13	พันธุ์ปลาที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง	23
14	รายได้ในการจำหน่ายปลาในต้นปี 2533	23
15	แหล่งน้ำที่ใช้สูบน้ำม่อเลี้ยงปลา	24
16	ต้นทุนผันแปรในการเลี้ยงปลา	25
17	ปัญหาในการเลี้ยงปลา	26
18	พื้นที่ถือครองที่เกษตรกรใช้ปลูกมะม่วง	27
19	พันธุ์มะม่วงที่เกษตรกรนิยมปลูก	28
20	รายได้ของเกษตรกรจากการขายมะม่วง	29
21	ปัญหาของเกษตรกรที่ปลูกมะม่วง	30
22	ความเสียหายของเกษตรกรที่ปลูกมะม่วง เนื่องจากภาวะน้ำท่วม	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นความพยายามที่จะศึกษาความเป็นไปได้ของการนำระบบการทำฟาร์มผสมผสานมาประยุกต์ใช้กับการทำการเกษตรของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง ซึ่งคณะผู้วิจัยคาดหวังว่า การทำฟาร์มแบบผสมผสานนี้ จะเป็นทางเลือกใหม่ของเกษตรกรที่จะเพิ่มศักยภาพในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมในฟาร์มให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมทางด้านการผลิตของเกษตรกร รวมทั้งสถานการณ์ทางการตลาด

อย่างไรก็ตามภาวະน้ำท่วมซึ่งในเขตลาดกระบังในปี 2533 และข้อจำกัดบางประการของผู้วิจัย ทำให้การสรุปผลการวิจัยล่าช้า คณะผู้วิจัยขอยอมรับในความล่าช้าดังกล่าว

บทนำ

ความสำคัญและปัญหา

เขตลาดกระบังอยู่ทางภาคตะวันออกของกรุงเทพมหานคร มีประชากรทั้งสิ้น 64,512 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ดังจะเห็นได้จากพื้นที่ทำนา 35,516 ไร่, ทำสวน 3,038 ไร่ และเลี้ยงปลา 6,465 ไร่ การเกษตรส่วนใหญ่ มีลักษณะผลิตเพื่อบริโภคภายในครอบครัว ที่เหลือก็จำหน่าย ซึ่งเกษตรกรประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ขาดการวางแผนการผลิต ภาวะการตลาดไม่แน่นอน ปัจจัยการผลิตมีจำกัด การใช้แรงงานภายในครัวเรือนไม่เต็มที่ ขาดการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเสี่ยงต่อภาวะน้ำท่วม

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด คือ ที่ดิน, ทนุ, แรงงาน และการจัดการ ตลอดจนปัจจัยที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกษตรกรมักจะปลูกพืชชนิดเดียวหรือปลูกตามเกษตรกรข้างเคียง จึงเห็นสมควรเสนอแนวทางเลือกใหม่คือการพัฒนากระบวนการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการพัฒนาใช้ที่ดิน ให้มีการปลูกพืชหลายครั้งหรือหลายชนิด รวมถึงการเลี้ยงสัตว์ และการประมงขนาดเล็ก ผสมผสานกันให้มีการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย, เมล็ดพันธุ์ดี, สินเชื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมในขบวนการผลิต เพื่อให้เกษตรกรมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีรายได้สม่ำเสมอตลอดปี ระบบการเกษตรผสมผสานเป็นแนวทางหนึ่ง ที่สามารถลดต้นทุนการผลิต ลดปัญหาด้านการตลาด ลดความเสี่ยงภัยต่าง ๆ และกระจายการใช้แรงงานด้านการเกษตรมากขึ้น และที่สำคัญคือ ช่วยเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือนของเกษตรกรให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลการผลิตและการตลาดทางการเกษตรของเกษตรกร ในเขตลาดกระบัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง
2. ทำให้ทราบข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดทางการเกษตรของเกษตรกร
3. เป็นแนวทางในการวางแผนการทำฟาร์มผสมผสานของเกษตรกร

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาดังสถานพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการผลิตการตลาดทางการเกษตรในเขตลาดกระบัง โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากเกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเกษตรในเขตลาดกระบัง จำนวน 110 ราย

นิยามศัพท์

สภาพการผลิต หมายถึง ลักษณะการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ โดยแยกออกเป็นอาชีพดังต่อไปนี้ การทำสวน, การทำนา, การเลี้ยงสัตว์, อาชีพประมง
การตลาด หมายถึง ระบบการดำเนินธุรกิจทั้งหมดที่กำหนดขึ้น เพื่อการวางแผน การตั้งราคา การส่งเสริมการขายจำหน่ายผลผลิต ที่ใช้ในการบำบัดความต้องการให้แก่ลูกค้าปัจจุบัน และลูกค้าในอนาคต

ระบบการทำฟาร์มผสมผสาน หมายถึง ระบบการเกษตรที่มีการปลูกพืชหรือมีการเลี้ยงสัตว์หลาย ๆ ชนิด อยู่ในพื้นที่เดียวกัน โดยกิจกรรมการผลิตแต่ละอย่างสามารถเกื้อกูลประโยชน์ต่อกัน อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการของการอยู่ร่วมกันระหว่างพืชสัตว์

สิ่งแวดล้อม ในระบบนิเวศน์ เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการฟาร์ม หมายถึง การตัดสินใจในการจัดองค์ประกอบของฟาร์ม และดำเนินกิจกรรมในฟาร์มให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ได้กำไรสูงสุด

งบประมาณฟาร์ม หมายถึง การประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งนี้คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อทำการผลิต ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์, การเตรียมดิน, การใช้ปัจจัยการผลิต, ค่าจ้างแรงงาน ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตามแผนที่ได้ทำไว้

ต้นทุนการผลิต หมายถึง การใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

ต้นทุนคงที่ หมายถึง ค่าใช้จ่ายจากการใช้ปัจจัยคงที่ ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน, ค่าภาษี, ค่าเสื่อมราคา, เครื่องมือ, เครื่องจักร ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายทั้งเกษตรกร จะต้องเสียไปไม่ว่าทำการผลิตหรือไม่ทำการผลิต

ต้นทุนผันแปร หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์, ค่าปุ๋ย, ค่ายาฆ่าแมลง เป็นต้น ต้นทุนชนิดนี้เป็นค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรจะต้องจ่ายมากขึ้นเมื่อมีการผลิตมากขึ้น และจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยลงเมื่อมีการผลิตน้อยลง

รายได้เห็นต้นทุนผันแปร หมายถึง รายได้ที่หักออกจากต้นทุนผันแปรรวมทั้งหมด

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่เกษตรกรใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีหนึ่ง ๆ กับกิจกรรมนั้นมากที่สุด

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่เกษตรกรใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีหนึ่ง ๆ กับกิจกรรมนั้นรองลงมา

ค่ามัธยฐาน หมายถึง ค่ะแนที่อยู่ที่ตำแหน่งตรงกลาง นั่นคือ มัธยฐานจะเป็นค่าที่แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน เท่า ๆ กัน ส่วนหนึ่งมีคะแนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน อีกส่วนหนึ่งมีค่ามากกว่ามัธยฐานแต่ละส่วนจะมีจำนวนเท่ากับครึ่งหนึ่งของคะแนทั้งหมด ตัวกลางนี้เหมาะสำหรับข้อมูลที่มีคะแนบางค่าแตกต่างจากคะแนอื่น ๆ มากหรือน้อยเกินไป และยังอาจใช้ได้ดีกับข้อมูลซึ่งจัดตารางความถี่แบบขั้นเปิด

กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชากรบางส่วนที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นตัวแทนของประชากร

เอกสารนี้ทั้งหมด สารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ เป็นการสุ่มโดยไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีการคัดเลือก
ดำเนินการโดย เมื่อพบประชากรที่มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยก็สัมภาษณ์
เก็บข้อมูลจนกว่าจะครบจำนวนตามขั้นตอน

การตรวจเอกสาร

ได้มีผู้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับระบบการทำฟาร์มแบบผสมผสาน และพบว่ามีปัจจัยที่
เกี่ยวข้องกับหลายประการ ดังนี้

การส่งเสริมการเกษตร (2533 : 1) เสนอแนะว่า การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต
และการตลาด ตลอดจนการแก้ไขปัญหาพื้นที่ถือครองทางการเกษตร เช่น เกษตรกรประมาณ 11
ล้านคน มีพื้นที่ถือครองเพียง 5-10 ไร่ มีแรงงานเกษตรในครอบครัว 2-3 คน นั้น จะสามารถ
ทำได้ โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการไร่นา ในรูปแบบไร่นาสวนผสม ซึ่งเป็นแนวทาง
ในการพัฒนาการเกษตรแบบพึ่งตนเอง มีการใช้หลักวิชาการต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ใช้ปัจจัยการผลิต
และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้มีการใช้ที่ดินหลายครั้ง มีกิจกรรมการเกษตร
หลายชนิดหมุนเวียนในรอบปี

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 2) กล่าวว่าในความสัมพันธ์ของ
เกษตรกรกับการตลาด เกษตรกรเป็นผู้ทำการผลิตและทำการผลิตโดยหวังผลกำไร เกษตรกรทำ
การผลิตพืช ผลิตสัตว์ และผลิตสัตว์น้ำ ก็เพื่อผลตอบแทนสูงสุด เมื่อเป็นเช่นนี้เกษตรกรจำเป็นต้อง
มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม และมีความรอบรู้เรื่องราวของการตลาดเป็นอย่างดี คือ
เกษตรกรจะต้องได้รับข่าวสารการตลาดแล้ว จึงตัดสินใจว่าจะผลิตอะไร ปริมาณเท่าไร เกษตรกร
จะซื้อและขายเมื่อไรและที่ไหน

สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้ (2530 : 12) พบว่าการผลิตทางการเกษตร
ในปัจจุบันได้มีการนำเอาความรู้ใหม่ ๆ และเครื่องมือการเกษตรที่เป็นเครื่องทุ่นแรงมาใช้มากขึ้น
ทำให้เพิ่มปริมาณผลผลิตให้แก่ผู้ประกอบการฟาร์ม และปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น บางครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้เกิดปัญหา ในด้านการจัดจำหน่าย และราคาของผลผลิต รวมทั้งปัญหาวิธีการต่าง ๆ ระหว่างผู้ผลิต พ่อค้าคนกลาง ผู้บริโภค ฉะนั้น การจัดการระบบฟาร์มจึงควรให้ความสนใจในเรื่องการตลาดมากขึ้น โดยมีการวางแผนด้านการผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกัน

ฉัตร ชำชอง (2531 : 1) เสนอว่า การจัดการฟาร์มจะช่วยให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยให้มากขึ้น โดยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด มีการเพิ่มรายได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำฟาร์มคือ ปัจจัยทางด้านการตลาด ทางด้านแหล่งที่จะทำการผลิต และค่าขนส่ง ด้านสภาพภูมิศาสตร์และธรรมชาติ ด้านชีวภาพ ปัจจัยที่กล่าวมานี้จะเห็นว่า ปัจจัยด้านการตลาดสำคัญมาก ถ้ามีตลาดรับซื้อในราคาที่เหมาะสมและมีกำไร เกษตรกรจะพยายามชวนขยาย ศึกษาพัฒนาแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการช่วยเหลือตนเอง

สัมฤทธิ์ เทียนคำ (2525 : 47) สรุปว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการฟาร์มคือ

1. วัตถุประสงค์ของธุรกิจฟาร์ม
2. หน้าที่ผู้รับผิดชอบฟาร์ม
3. นโยบายของธุรกิจฟาร์มด้านต่าง ๆ
4. สถานการณ์โดยทั่วไปทั้งภายในฟาร์มและนอกฟาร์ม
5. การตัดสินใจ
6. ความสามารถต่าง ๆ ของผู้ดำเนินการฟาร์ม

ปัจจัยเหล่านี้ควรจะนำมาวิเคราะห์และประเมินในการดำเนินกิจกรรมฟาร์มทุกประเภท

ธีรพงษ์ พงษ์นิติกร (2532 : 76) รายงานว่า คุณมณี ทองมี เกษตรกรอยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ที่ 6 ตำบลไม้ดัด อำเภอบางปะจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีพื้นที่อยู่ 2 ไร่ ได้ทำการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์บราห์มันเลือดผสม 60 เปอร์เซ็นต์ และมีการปลูกพืชอาหารสัตว์ คือ หญ้าพันธุ์เนเปียร์ พันธุ์กนกิ ปลูกกระถิน และถั่วลายแซมปะปนกัน เพื่อช่วยเสริมคุณค่าทางอาหารให้กับโคในพื้นที่ 1 ไร่ ถ้าปลูกหญ้าทั้งหมดจะเลี้ยงโคได้ 4 ตัว โดยไม่ต้องอาศัยฟางข้าวเลยในฤดูแล้ง นอกจากนี้ ก็มีการทำสวนกล้วย ปลูกกระชาย เป็นพืชเสริมที่สามารถส่งขายในท้องตลาดเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ประจำวัน จากพื้นที่ 2 ไร่ ที่มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ผสมผสานกันไปก็สามารถทำรายได้ ต่อปีให้กับคุณเมธี ทองมี และครอบครัวโดยไม่เดือดร้อน

พืชรพล ม่วงแสงธรรม (2532 : 20) เห็นด้วยที่ว่าการทำงานไร่นาสวนผสมนั้นเป็นทาง ออกที่ดีที่สุด สำหรับเกษตรกรรายย่อย ที่มีพื้นที่ทำกินน้อย รายได้ต่ำ โดยหลักกว้าง ๆ นั้นจะเน้น ให้เกษตรกรปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ผสมผสานกันไป และนำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้ได้ ผลและได้ประโยชน์มากที่สุด

วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ (2530 : 24) เสนอแนะว่าระบบการเกษตรแบบผสมผสานมีความ หมายค่อนข้างกว้างแต่มีเนื้อหาหลัก ๆ อยู่ 3 ประการ คือ

1. ประกอบไปด้วยกิจกรรมการผลิตตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป อาจเป็นพืชกับพืช สัตว์กับ สัตว์ หรือสัตว์กับพืช ผสมผสานกัน

2. กิจกรรมการผลิตหนึ่งจะต้องเกื้อกูลต่ออีกกิจกรรมหนึ่ง อย่างเป็นวงจรโดย พิจารณาจากการหมุนเวียน การใช้ประโยชน์เกี่ยวกับอาหาร อากาศ และพลังงานอย่างใดอย่าง หนึ่ง

3. ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ตามเงื่อนไขและระดับของ เศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ

วิเศษ ธัญญาวัตร และคณะ (2531 : 6) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากผลพลอยได้ และเศษสิ่งเหลือใช้ในระบบการทำฟาร์มผสมผสานของเกษตรกร พื้นที่เขตชลประทานจังหวัดแพร่: ศึกษากรณีการทำฟาร์มผสมผสานของนายเป็ลยีน อินถา พบว่ามีรายได้จากการปลูกข้าวและการ เลี้ยงสัตว์ แม่พันธุ์ ในระดับใกล้เคียงกันคือ 4,178.55 และ 4,044.55 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ทรัพยากรในฟาร์ม อันได้แก่ แรงงานในครอบครัว ที่ดิน และการใช้จ่ายเงินสดได้ อย่างคุ้มค่า

สถาบันวิจัยฟาร์ม กรมวิชาการเกษตร (2531 : 41) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ นาเพื่อทำฟาร์มผสมผสานของนายชต ทองนา บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 4 ตำบลชัยนาท อำเภอมือง จังหวัดชัยนาท ซึ่งมีพื้นที่นา 25 ไร่ เข้าอีก 7 ไร่ รายได้หลักก่อนเข้าร่วมโครงการได้มาจาก

การปลูกข้าวนาปี มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปร 58,025 บาท ในครอบครัวมีแรงงานชาย 3 คน หญิง 2 คน หลังจากงานวิจัยและพัฒนาระบบการทำฟาร์มสุพรรณบุรีได้เข้าไปดำเนินงานในปี 2527 โดยที่เปลี่ยนพื้นที่นาเป็นสวนไม้ผล 3 ไร่ ในระยะ 2 ปีแรกเกษตรกรได้ปลูกข้าวโพด พัก ถั่วเหลือง พืชผักสวนครัวเป็นพืชแซมในสวนมะม่วง เมื่อมะม่วง 3 ปี เกษตรกรได้ทาบกิ่งมะม่วง เพื่อไว้จำหน่ายพันธุ์ด้วย จากการเปรียบเทียบรายได้ รายจ่ายของนายชด ทองนา ที่ปลูกข้าว เพียงอย่างเดียวก่อนเข้าร่วมโครงการ มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปร 58,025 บาท เมื่อ เปรียบ เทียบกับการแปรเปลี่ยนสภาพพื้นที่บางส่วนยกร่อง ปลูกไม้ผล ปรับปรุงบ่อเลี้ยงปลา และเลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง ทำให้มีรายได้เหนือต้นทุนผันแปรรวม 71,768 บาท (ตารางภาคผนวกที่ 1 และ 2)

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรหมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเกษตรในเขตลาดกระบัง การสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จากเกษตรกร จำนวน 110 ราย จากแขวงในเขตลาดกระบัง

- แขวงลาดกระบัง	จำนวน 8 ราย
- คลองสองต้นนุ่น	จำนวน 7 ราย
- คลองทับยาว	จำนวน 20 ราย
- แขวงลำปลาทิว	จำนวน 37 ราย
- แขวงชุมทอง	จำนวน 30 ราย
- คลองสามประเวศน์	จำนวน 8 ราย

วิธีการรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่วนใหญ่ในการศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดทางการเกษตร ในเขตลาดกระบัง มี 2 วิธี ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีที่ 1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ โดยการออกแบบสัมภาษณ์จากเกษตรกร โดยแบบสัมภาษณ์แบบเปิด โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาด ทั้งนี้ต้องทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ ก่อนเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรแขวงทับยาว และลาดกระบัง จำนวน 10 ราย

วิธีที่ 2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อันได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร, ห้องสมุด คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และข้อมูลสำนักงานเขตลาดกระบัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้

สูตรที่ 1 การคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{สูตร} = \frac{n}{N} \times 100$$

กำหนดให้

n = จำนวนเกษตรกรที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการศึกษา

— การหาค่าเฉลี่ย \bar{x} เป็นการรวบรวมข้อมูลแต่ละชุดของสมาชิกทั้งหมด ทหารด้วยจำนวนสมาชิกที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งค่าที่ได้ทำให้ทราบถึงค่าเฉลี่ย

สูตรที่ 2 การหาค่าเฉลี่ย (ข้อมูลที่ไม่จัดกลุ่ม)

สูตร

กำหนดให้ x = ค่าเฉลี่ยที่ทำการวิเคราะห์

= ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สูตรที่ 3 การหาค่ามัธยฐาน

$$\text{ข้อมูลที่จัดกลุ่มแล้ว} \quad M = L + C$$

กำหนดให้ L = ขอบเขตล่างของชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่

C = อัตราภาคชั้นของชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่

= ผลรวมของความถี่ของชั้นที่มีคะแนนต่ำกว่ามัธยฐาน

= ความถี่ของชั้นมัธยฐาน

N = จำนวนคะแนนของข้อมูล

และชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่ (median class) คือชั้นที่อยู่ตำแหน่งตรงกลางซึ่งครอบคลุมค่ามัธยฐาน หาได้จากชั้นซึ่งมีความถี่สะสมใกล้เคียงกับค่า L

หลังจากนั้น ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการต่อเนื่องต่อไป

ผลการศึกษา

จากการศึกษา เกษตรกรจำนวน 110 ราย ในเขตลาดกระบัง ผลการศึกษามีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

(ตารางภาคผนวกที่ 3)

เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 55.45 หญิง ร้อยละ 44.55 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี การศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่สี่ ร้อยละ 76.36 สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 6 คน

การเป็นสมาชิกกลุ่มและบทบาทผู้นำในชุมชน

เกษตรกรร้อยละ 41.82 เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ธกส. ร้อยละ 57.35 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรลาดกระบัง ร้อยละ 36.76 ทั้งนี้เพราะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้รับประโยชน์ในการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ได้รับบริการสินเชื่อในรูปแบบ บัญชี เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าแมลง เครื่องมือท่อนแรง นอกจากนี้ยังได้รับการบริการความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม มีเกษตรกรถึงร้อยละ 38.18 ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย ทั้งนี้เนื่องมาจากความไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมและคิดว่าไม่จำเป็น สำหรับในด้านความเป็นผู้นำในชุมชน มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 5.45 เท่านั้น ที่มีบทบาทเป็นผู้นำในชุมชน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้สื่อข่าวสาธารณสุข

ภาระหนี้สิน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 51.81 ไม่มีหนี้สิน ขณะเดียวกันพบว่าเกษตรกรที่มีหนี้สินมีถึงร้อยละ 48.18 ทั้งนี้ หนี้สินต่ำสุด 1,200 บาท สูงสุด 400,000 บาท ส่วนใหญ่มีหนี้สินอยู่ในช่วง 10,001-30,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินจาก ธกส. มีเพียงส่วนน้อยที่กู้เงินจากนายทุนท้องถิ่น ธนาคารกสิกรไทย และสหกรณ์การเกษตรลาดกระบัง

รายได้

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 1,000 - 10,000 บาทต่อปี รองลงมา มีรายได้ในช่วง 10,001 - 20,000 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้ต่ำสุด 1,000 บาท รายได้สูงสุด 300,000 บาท ค่ามัธยฐาน 16,071.92

อาชีพหลัก

เกษตรกรในเขตลาดกระบังส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักในการทำนา ร้อยละ 55.45 ทำสวนและเลี้ยงปลา ร้อยละ 22.73 และ 21.82 ตามลำดับ

อาชีพรอง

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพรอง แต่ครอบครัวจะมีรายได้เสริมจากการรับจ้าง มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 26.36 เท่านั้นที่ประกอบอาชีพรอง ซึ่งส่วนใหญ่จะทำสวน นอกจากนี้มีเกษตรกรเลี้ยงปลา ทำนา เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตและการตลาด

ผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตโดยทั่วไป

จากผลการศึกษาสภาพการผลิตของเกษตรกร ในเขตลาดกระบังพบว่าเกษตรกรทั้งหมดประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งได้แก่ ทำนา ร้อยละ 45.13 ทำสวน ร้อยละ 27.77 เลี้ยงปลา ร้อยละ 24.30 เลี้ยงเป็ด ร้อยละ 1.38 และเลี้ยงไก่ร้อยละ 1.38 (ตารางที่ 1) เกษตรกรส่วนใหญ่มีกิจกรรมเพียงอย่างเดียว ซึ่งเลี้ยงต่อความล้มเหลวทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 20.91 เท่านั้น ที่ทำการเกษตรในรูปของการทำฟาร์มผสมผสาน โดยส่วนใหญ่มีการเลี้ยงปลาหรือปลูกพืชเป็นกิจกรรมหลัก ส่วนกิจกรรมรองมีการปลูกพืช ทำการประมง เลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 อาชีพของเกษตรกร

อาชีพ	จำนวน (n = 144)*	ร้อยละ
ทำนา	65	45.13
ทำสวน	40	27.77
เลี้ยงปลา	35	24.30
เลี้ยงเป็ด	2	1.38
เลี้ยงไก่	2	1.38

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรที่ทำฟาร์มผสมผสานและกิจกรรมภายในฟาร์ม

กิจกรรม	จำนวน (n = 110)	ร้อยละ
เกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรแต่ ไม่ทำฟาร์มผสมผสาน	87	79.01
เกษตรกรที่ทำฟาร์มผสมผสาน	23	20.91
- กิจกรรมหลัก (n = 23)		
ปลูกพืช	11	47.83
ประมง	12	52.17
- กิจกรรมรอง (n = 25)*		
ปลูกพืช	13	52.00
ประมง	10	40.00
เลี้ยงสัตว์	2	8.00

* เกษตรกร 2 ราย มีกิจกรรมรอง 2 อย่าง

ผลการวิเคราะห์สภาพการทำนา

สภาพพื้นที่ในการทำนาและการถือครองที่ดิน

จากการศึกษาเกษตรกร 110 ราย มีเกษตรกรประกอบอาชีพในการทำนา ร้อยละ 45.13 มีพื้นที่ในการทำนารวมทั้งหมด 2,269 ไร่ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 18.46 ที่มีพื้นที่ทำนาเป็นของตนเองรวมเป็นพื้นที่ 308 ไร่ ส่วนที่เหลือต้องเสียค่าเช่าพื้นที่ในการทำนา รวมเป็นพื้นที่ 1,961 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ทำนาค่ำสุด 7 ไร่ สูงสุด 120 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำนาอยู่ในช่วง 11-20 ไร่ (ตารางที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 พื้นที่ครองของเกษตรกรที่ใช้ทำนา

พื้นที่ทำนา	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ไร่	10	15.38
11 - 20 ไร่	13	20.00
21 - 30 ไร่	11	16.92
31 - 40 ไร่	10	15.38
41 - 50 ไร่	6	9.23
51 - 60 ไร่	7	10.77
61 ไร่ขึ้นไป	8	12.31

พื้นที่ทำนาคต่ำสุด 7 ไร่

พื้นที่ทำนาสูงสุด 120 ไร่

ค่ามัธยฐาน 30

สภาพการทำนา

จากการศึกษาเกษตรกรจำนวน 65 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 63.00 ทำนาได้ปีละครั้ง มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 37 เท่านั้น ที่สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ทั้งนี้ เพราะที่นามีน้ำเพียงพอ เกษตรกรนิยมปลูกข้าว พันธุ์ กข 23 และพันธุ์ทอง ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ในปลายปี 2533 เกิดภาวะน้ำท่วมหนัก ในเขตลดากระบัง เกษตรกรร้อยละ 24.61 ประสบปัญหาข้าวเสียหายทั้งหมด มีเกษตรกรเพียง ร้อยละ 75.38 เท่านั้นที่ได้ข้าวซึ่งได้ในปริมาณที่แตกต่างกัน กล่าวคือได้ข้าวสูงสุดถึง 43 เกวียน ต่ำสุดได้เพียง 10 ถึง แต่ส่วนใหญ่ได้ข้าวอยู่ในช่วง 1-5 เกวียน (ตารางที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตามถึงแม้เกษตรกรส่วนใหญ่จะได้ข้าวแต่ข้าวที่ได้มีปริมาณลดลงกว่าทุกปีที่ผ่านมา จากการศึกษาพบว่าปริมาณข้าวที่ลดลงอยู่ในช่วง 1-49 เกวียน เกษตรกรส่วนใหญ่จะสูญเสียปริมาณข้าวอยู่ในช่วง 5-10 เกวียน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 4 การใช้พันธุ์ข้าวของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง

พันธุ์ข้าว	จำนวน (n = 70)*	ร้อยละ
กข 23	31	44.28
พันธุ์ทอง	18	25.71
โอปอ	6	8.57
สุพรรณบุรี 60	7	10.00
อื่น ๆ	8	11.42

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการทำนา ในปี 2533

พื้นที่ทำนา	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
จำนวนเกษตรกรที่ไม่ได้รับผลผลิตเลย	16	24.61
จำนวนเกษตรกรที่ได้รับผลผลิต (n = 49)	49	75.38
- ผลผลิตน้อยกว่า 1 เกวียน	6	12.24
1 - 5 เกวียน	27	55.10
5.01 - 10 เกวียน	7	14.29
10.01 - 15 เกวียน	2	4.08
15.01 - 20 เกวียน	2	4.08
มากกว่า 20 เกวียน	5	10.20

ปริมาณข้าวต่ำสุดที่เกษตรกรได้รับ 10 ถึง
 ปริมาณข้าวสูงสุดที่เกษตรกรได้รับ 43 เกวียน
 ปริมาณข้าวเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับ 6 เกวียน 86 ถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ปริมาณผลผลิตที่ลดลงของเกษตรกรที่ทำนา เนื่องจากภาวะน้ำท่วมในปี 2533

พื้นที่ทำนา	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
จำนวนเกษตรกรที่ผลผลิตไม่เสียหาย	4	6.15
จำนวนเกษตรกรที่ผลผลิตลดลง	61	93.85
1 - 5 เกวียน	18	29.51
5.01 - 10 เกวียน	19	31.14
10.01 - 15 เกวียน	8	13.11
15.01 - 20 เกวียน	7	11.48
20.01 - 25 เกวียน	4	6.56
25.01 - 30 เกวียน	2	3.27
ผลผลิตลดลงมากกว่า 30 เกวียน	3	4.91

ผลผลิตลดลงต่ำสุด 1 เกวียน

ผลผลิตลดลงสูงสุด 49 เกวียน

เฉลี่ยผลผลิตลดลง 10 เกวียน 81 ถึงต่อราย

รายได้จากการทำนา

ผลผลิตเนื่องจากปริมาณข้าวที่ลดลง ทำให้รายได้จากการทำนาของเกษตรกรลดลงด้วย เกษตรกรมีรายได้จากการทำนาสูงสุด 103,200 บาท รายได้ต่ำสุดต่ำกว่า 3,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 3,000 - 21,500 บาท ขณะเดียวกันมีเกษตรกรถึงร้อยละ 24.62 ที่ไม่มีรายได้จากการทำนาเนื่องจากไม่ได้ผลผลิตเลย (ตารางที่ 7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ตารางที่ 7 รายได้ของเกษตรกรจากการทำนา ในปี พ.ศ. 2533

รายได้	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
จำนวนเกษตรกรที่ไม่มีรายได้	16	24.62
จำนวนเกษตรกรที่มีรายได้	49	75.38
- เกษตรกรมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท (n = 49)	6	55.10
3,000 - 21,500 บาท	27	55.10
21,501 - 40,000 บาท	6	12.24
40,001 - 58,000 บาท	3	6.24
58,501 - 77,000 บาท	4	8.16
77,001 - 95,000 บาท	1	2.04
95,001 - 103,200 บาท	2	4.08

รายได้ต่ำสุด ต่ำกว่า 3,000 บาท

รายได้สูงสุด 103,200 บาท

สภาพการตลาด

จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 16.92 เท่านั้นที่เก็บข้าวทั้งหมดไว้บริโภค แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 58.40 ต้องขายข้าวผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งกำหนดราคาแตกต่างกัน กล่าวคือ ราคาข้าวเปลือกต่ำสุดที่พ่อค้าคนกลางรับซื้อ 2,000 บาทต่อเกวียน ราคาข้าวสูงสุด 3,800 บาทต่อเกวียน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 42.10 ขายข้าวในราคา 3,000-3,400 บาทต่อเกวียน ทั้งนี้ราคาข้าวจะขึ้นอยู่กับเปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ด ซึ่งพ่อค้าคนกลางจะมารับซื้อถึงบ้าน (ตารางที่ 8)

19245

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 ราคาข้าวเปลือกที่ขายในปี 2533

ข้อมูล	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
เกษตรกรที่ไม่ได้ผลผลิตเลย	16	84.62
เกษตรกรที่เก็บผลผลิตไว้บริโภคทั้งหมด	11	16.92
เกษตรกรที่ขายผลผลิต (n = 38)	38	58.46
2,000 - 2,450 บาทต่อเกวียน	8	21.05
2,451 - 2,900 บาทต่อเกวียน	6	15.78
2,901 - 3,350 บาทต่อเกวียน	16	42.10
3,351 - 3,800 บาทต่อเกวียน	8	21.05

ราคาข้าวต่ำสุด 2,000 บาทต่อเกวียน

ราคาข้าวสูงสุด 3,800 บาทต่อเกวียน

ราคาข้าวเฉลี่ย 3,005 บาทต่อเกวียน

ต้นทุนการทำนา

ต้นทุนคงที่ (ค่าเช่านา)

เกษตรกรเพียงร้อยละ 18.46 เท่านั้นที่มีพื้นที่นาของตนเอง แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเสียค่าเช่าพื้นที่ในการทำนา ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ

1. ค่าเช่าในรูปของผลผลิต เกษตรกรเสียค่าเช่าในรูปของข้าวเปลือกซึ่งสูงสุด 10 ถังต่อไร่ ต่ำสุด 3 ถังต่อไร่ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่เสียค่าเช่าในช่วง 7-10 ถังต่อไร่
2. ค่าเช่าในรูปของเงิน ค่าเช่าต่ำสุด 67 บาทต่อไร่ สูงสุด 400 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 20.75 เสียค่าเช่าในช่วง 67-190 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 ค่าเช่าพื้นที่

รายการ	ค่าเช่า	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
เกษตรกรที่มีที่นาเป็นของตนเอง	-	12	18.46
เกษตรกรที่เช่าที่นา (n = 53)	-	53	81.54
- เสียค่าเช่าเป็นข้าวเปลือก	3-6 ถึงต่อไร่	7	13.21
	7-10 ถึงต่อไร่	25	47.16
- เสียค่าเช่าเป็นจำนวนเงิน	67-190 บาทต่อไร่	11	20.75
	200-300 บาทต่อไร่	9	16.98
	301-400 บาทต่อไร่	1	1.88

ต้นทุนผันแปร

จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 83.08 เท่านั้น ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนผันแปร ทั้งนี้ระบุว่า เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน ค่าเตรียมดิน ค่าสารเคมี ซึ่งต้นทุนต่ำสุดเท่ากับ 3,000 บาทต่อปี สูงสุดเท่ากับ 97,750 บาทต่อปี (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ต้นทุนผันแปร

ข้อมูลต้นทุนผันแปร	จำนวน (n = 65)	ร้อยละ
ไม่มีข้อมูล	11	16.92
มีข้อมูล (n = 54)	54	83.08
- น้อยกว่าและเท่ากับ 10,000 บาท	22	40.74
10,001 - 20,000 บาท	15	27.78
20,001 - 30,000 บาท	4	7.41
30,001 - 40,000 บาท	11	20.37
มากกว่า 40,000 บาท	2	3.70

ต้นทุนผันแปรต่ำสุด 3,000 บาท

ต้นทุนผันแปรสูงสุด 97,750 บาท

ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 24,289.62 บาท

ปัญหาในการทำงาน

ในการทำงานเกษตรกรรมส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 24.62 ระบุว่ามีปัญหาด้านขาดแคลนเงินทุน ต้องการเมล็ดพันธุ์ดีและปัญหาราคาข้าวตกต่ำ รองลงมาระบุว่ามีปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงศัตรูข้าว รวมทั้ง ปัญหาน้ำเสียที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาน้ำท่วมอยู่เสมอ (ตารางที่ 11)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 ปัญหาในการทำงาน

ปัญหา	จำนวน (n = 264)*	ร้อยละ
ขาดแคลนเงินทุน	65	24.62
เม็ดเงินผัน	65	24.62
ราคาข้าวตกต่ำ	65	24.62
โรคแมลง	37	14.01
น้ำเสีย	14	5.30
อื่น ๆ	18	6.82

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ผลการวิเคราะห์การเลี้ยงปลา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงปลา ร้อยละ 24.30 เกษตรกรในจำนวนนี้ส่วนใหญ่มีพื้นที่เลี้ยงปลาอยู่ในช่วง 5-10 ไร่ รองลงมาอยู่ในช่วง 11-20 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่เลี้ยงปลาดำสุด 1 ไร่ แต่สูงสุดมีถึง 75 ไร่ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 พื้นที่เลี้ยงปลา

พื้นที่เลี้ยงปลา	จำนวน (n = 35)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ไร่	4	11.49
5 - 10 ไร่	11	31.42
11 - 20 ไร่	10	28.57
21 - 30 ไร่	6	17.14
31 ไร่ขึ้นไป	4	11.43

พื้นที่เลี้ยงปลาท่ำสุด 1 ไร่

พื้นที่เลี้ยงปลาสูงสุด 75 ไร่

ค่ามัธยฐาน 13 ไร่

สภาพการเลี้ยงปลาและการตลาด

เกษตรกรที่เลี้ยงปลานิยมเลี้ยงปลาหลายชนิด รวมในบ่อเดียวกัน พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมเลี้ยงมากที่สุด คือ ปลานิล รองลงมาคือ ปลาตะเพียน (ตารางที่ 13) เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมจับปลาจำหน่ายปีละครั้งและขายส่งตลาดหัวตะเข้ ตลาดกระบ้งมีส่วนน้อยที่นำไปขายตลาดคลองพร้าวและสะพานปลา ในปี 2533 เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงปลาท่ำสุด 2,000 บาท สูงสุด 300,000 บาท (ตารางที่ 14) แหล่งน้ำที่เกษตรกรสูบน้ำใช้ในบ่อปลา ส่วนใหญ่ได้มาจากคลองประเวศน์ และคลองลำปลาทิว ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 พันธุ์ปลาที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง

พันธุ์ปลา	จำนวน (n = 75)*	ร้อยละ
ปลานิล	23	30.66
ปลาตะเพียน	18	24.00
ปลายี่สก	14	18.66
ปลาจิ้น	6	8.00
ปลาสร้อย	5	6.66
ปลาอื่น ๆ	9	12.00

* เกษตรกรบางรายนิยมเลี้ยงปลามากกว่า 1 ชนิด

ตารางที่ 14 รายได้ในการจำหน่ายปลา ในต้นปี 2533

ข้อมูล	จำนวน (n = 35)	ร้อยละ
เกษตรกรที่ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้	10	28.57
เกษตรกรที่มีรายได้จากการเลี้ยงปลา (n=25)	25	71.43
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	6	24.00
10,000 - 20,000 บาท	13	52.00
20,001 - 30,000 บาท	5	20.00
มากกว่า 30,000 บาท	1	4.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ต่ำสุด	20,000 บาท
รายสูงสุด	300,000 บาท
ค่ามัธยฐาน	14,999.50 บาท

ตารางที่ 15 แหล่งน้ำที่ใช้สูบน้ำบ่อเลี้ยงปลา

แหล่งน้ำ	จำนวน (n = 35)	ร้อยละ
คลองสามประเวศน์	5	14.28
คลองประเวศน์	18	51.42
คลองลำปลาทิว	7	20.00
คลองอื่น ๆ	5	14.28

ต้นทุนผันแปร

การเลี้ยงปลาของเกษตรกรมี 2 ลักษณะ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 48.57 ไม่ให้อาหารปลา แต่ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.43 จะต้องเสียค่าอาหารปลาในแต่ละเดือนซึ่งแตกต่างกัน กล่าวคือ เกษตรกรร้อยละ 38.89 เสียค่าอาหารปลา 5,000-10,000 บาทต่อเดือน ค่าอาหารปลาต่ำสุด 2,000 บาทต่อเดือน สูงสุด 30,000 บาทต่อเดือน ค่าอาหารปลาเฉลี่ย 9,500 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 16)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 16 ต้นทุนผันแปรการเลี้ยงปลา

ค่าอาหารปลาต่อเดือน	จำนวน (n = 35)	ร้อยละ
ไม่เสียค่าอาหารปลา	17	48.57
เสียค่าอาหารปลา	18	51.43
ต่ำกว่า 5,000 บาท	5	27.78
5,000 - 10,000 บาท	7	38.89
10,001 - 20,000 บาท	5	27.79
มากกว่า 20,000 บาท	1	5.55

ปัญหาการเลี้ยงปลา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเพียงร้อยละ 37.14 ที่ระบุว่าไม่มีปัญหาในการเลี้ยงปลา แต่มีเกษตรกรถึงร้อยละ 62.85 ที่ประสบปัญหาในการเลี้ยงปลา ซึ่งส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาด้านการขาดแคลนเงินทุนและขนาดของปลาโตไม่สม่ำเสมอ ร้อยละ 44.05 และ 24.48 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับขนาดและความลึกของบ่อไม่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของปลาภายในบ่อ กล่าวคือ จะทำให้ปลาโตช้า (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ปัญหาในการเลี้ยงปลา

ปัญหา	จำนวน (n = 35)	ร้อยละ
เกษตรกรที่ไม่มีปัญหา	13	37.14
เกษตรกรที่มีปัญหา (n = 49) *	22	62.85
- ขาดแคลนเงินทุน	22	62.85
- ปลาโตไม่สม่ำเสมอ	12	24.48
- น้ำเสีย	7	14.28
- โรค	4	8.16
- ขนาดและความลึกของบ่อไม่เหมาะสม	4	8.16

* เกษตรกรบางรายระบุมากกว่า 1 ปัญหา

ความเสียหายจากน้ำท่วม

จากภาวะน้ำท่วมหนักปลายปี 2533 ในเขตลาดกระบัง เกษตรกรที่เลี้ยงปลาทุกคนระบุว่า ปลาออกจากบ่อ ในขณะที่น้ำท่วมแต่ไม่สามารถประมาณความเสียหายได้ อย่างไรก็ตาม รายได้จากการเลี้ยงปลา ในปี 2534 จะลดลงแน่นอน

ผลการวิเคราะห์สภาพการเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงไก่ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเลี้ยงไก่ 2 ราย โดยรับจ้างเลี้ยงไก่ของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ เกษตรกรจะได้รับลูกไก่และอาหารรวมทั้งมีเจ้าหน้าที่สัตวบาลมาให้ความรู้และดูแลรักษาเรื่องโรค บริษัทจะรับซื้อไก่ไปจำหน่ายทั้งหมด ในปีหนึ่ง ๆ เกษตรกรจะเลี้ยงไก่ 4 รุ่น ปล่อยรุ่นละ 20,000 ตัว มีรายได้สุทธิ 37,500 บาทต่อปี นอกจากนี้เกษตรกรยังได้รับประโยชน์จากมูลไก่ กล่าวคือใช้เป็นอาหารปลา ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนค่าอาหารปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเลี้ยงเบ็ด จากการศึกษาพบว่ามีการเลี้ยงเบ็ด 2 ราย เกษตรกรรายแรก เลี้ยงเบ็ดไซพันธุ์กากี้แคมเบล จำนวน 90 ตัว จ่ายค่าพันธุ์เบ็ด 630 บาท ค่าอาหารเฉลี่ยเดือนละ 1,100 บาท ขณะนี้เกษตรกรยังไม่มีรายได้ เนื่องจากเบ็ดยังไม่ใช้

เกษตรกรรายที่สอง เลี้ยงเบ็ดเนื้อพันธุ์ปักกิ่ง จำนวน 120 ตัว เลี้ยงปีละ 4 รุ่น ต้นทุนค่าอาหารเฉลี่ยรุ่นละ 2,700 บาท ต้นทุนค่าพันธุ์เบ็ดเฉลี่ยรุ่นละ 840 บาท รวมต้นทุนในการผลิตเฉลี่ยรุ่นละ 3,540 บาท เกษตรกรมีรายได้จากการขายเบ็ดเฉลี่ยรุ่นละ 5,400 บาท เกษตรกรมีกำไรจากการขายเบ็ดเฉลี่ยรุ่นละประมาณ 1,860 บาท

ผลการวิเคราะห์สภาพการทำสวน

สภาพพื้นที่ในการทำสวน

จากการศึกษาพบว่ามีการประกอบอาชีพทำสวน ร้อยละ 27.77 ซึ่งทั้งหมดเป็นส่วนมะม่วง เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกระยะน้อยกว่า 5 ไร่ พื้นที่ปลูกระยะต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 33 ไร่ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 แสดงพื้นที่ถือครองของเกษตรกรที่ปลูกระยะ

พื้นที่	จำนวน (n = 40)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ไร่	15	37.50
5 - 10 ไร่	7	17.50
11 - 20 ไร่	9	22.50
21 - 30 ไร่	6	15.00
31 - ไร่ขึ้นไป	3	7.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพการผลิตและการตลาดของสวนมะม่วง

ลักษณะการทำสวนมะม่วงของเกษตรกรส่วนใหญ่ จะปลูกมะม่วงตามร่องสวนและปลูกบนคันบ่อ โดยจะใช้ดินและโคลนที่ลอกจากบ่อมาถมโคนมะม่วง แทนการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 23.86 นิยมปลูกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ ร่องลงมาคือ พันธุ์เขียวเสวย ทองดำ หนองแซง ตามลำดับ โดยทั่วไปจะนิยมปลูกมากกว่า 2 พันธุ์ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 พันธุ์มะม่วงที่เกษตรกรนิยมปลูก

พันธุ์มะม่วง	จำนวน (n = 88)*	ร้อยละ
น้ำดอกไม้	21	23.86
เขียวเสวย	17	19.32
ทองดำ	14	15.91
หนองแซง	14	15.91
การะเกด	5	5.68
อกร่อง	4	4.55
อื่น ๆ	13	14.77

* เกษตรกรบางรายนิยมปลูกมะม่วงมากกว่า 1 พันธุ์

รายได้จากการขายมะม่วง

เกษตรกรเพียงร้อยละ 17.50 เท่านั้น ที่เก็บมะม่วงไว้บริโภคเอง แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 55.00 จะจำหน่ายมะม่วงซึ่งรายได้จากการขายมะม่วงต่ำสุด 960 บาท สูงสุด 50,000 บาท (ตารางที่ 20)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 20 รายได้ของเกษตรกรจากการขายมะม่วง

รายได้	จำนวน (n=40)	ร้อยละ
มะม่วงที่ปลูกยังไม่ให้ผลผลิต	7	17.50
เกษตรกรที่เก็บมะม่วงไว้บริโภค	11	27.50
เกษตรกรที่จำหน่ายมะม่วง (n = 22)	22	55.00
- น้อยกว่า 1,000 บาท	2	9.10
1,000 - 10,000 บาท	4	18.18
10,001 - 20,000 บาท	3	13.63
20,001 - 30,000 บาท	7	31.63
30,001 - 40,000 บาท	4	18.18
40,001 - 50,000 บาท	2	9.10

ปัญหาการปลูกมะม่วง

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 ระบุว่าประสบปัญหาน้ำท่วม รองลงมาคือปัญหาโรคและแมลง ราคามะม่วงไม่แน่นอน และปัญหาน้ำเสีย ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ปัญหาของเกษตรกรที่ปลูกมะม่วง

ปัญหา	จำนวน (n=80)	ร้อยละ
โรคแมลง	19	23.75
น้ำท่วม	40	50.00
น้ำเสีย	4	5.00
ราคาผลผลิตไม่แน่นอน	12	15.00
อื่น ๆ	5	6.25

* เลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ความเสียหายจากน้ำท่วม

จากเหตุการณ์น้ำท่วมหนักปลายปี 2533 ทำให้มะม่วงของเกษตรกรเสียหาย ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.50 ระบุว่า เป็นมะม่วงที่กำลังให้ผลผลิตและร้อยละ 27.50 ระบุว่า เป็นมะม่วงที่ยังไม่ให้ผลผลิต และเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่ามะม่วงตายอยู่ในช่วง 50-100 ต้น รองลงมาคือ ตายน้อยกว่า 50 ต้น (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความเสียหายของเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงเนื่องจากภาวะน้ำท่วม

ความเสียหาย	จำนวน (n = 40)	ร้อยละ
เกษตรกรที่มะม่วงยังไม่ได้ผลผลิต	11	27.50
เกษตรกรที่มะม่วงกำลังให้ผลผลิต	29	72.50
- ต้นมะม่วงตาย (n = 40)		
ต่ำกว่า 50 ต้น	11	27.50
50 - 100 ต้น	12	30.00
101 - 200 ต้น	7	17.50
201 - 300 ต้น	4	10.00
301 - 400 ต้น	5	12.50
401 ต้นขึ้นไป	1	2.50

ต้นมะม่วงตายต่ำสุด 10 ต้น

ต้นมะม่วงตายสูงสุด 500 ต้น

เฉลี่ยต้นมะม่วงตาย 175 ต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดทางการเกษตร ในเขตลาดกระบัง พอสรุปได้ดังนี้

พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 55.45 หญิง ร้อยละ 44.55 มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี จบการศึกษาประมปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 6 คน เกษตรกรทำนาเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 55.45 ทำสวนเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 22.73 และเลี้ยงปลาเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 21.82 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม ธกส. ร้อยละ 57.35 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรลาดกระบัง ร้อยละ 36.75 ทั้งนี้เพราะได้รับประโยชน์ในการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ได้รับบริการสินเชื่อในรูปปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าแมลง สำหรับในด้านความเป็นผู้นำในชุมชนมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 5.45 เท่านั้น ที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำในชุมชน

สภาพการทำนา

จากการศึกษาเกษตรกร 110 คน มีพื้นที่ในการทำนา 45.13 เกษตรกรนิยมปลูกข้าวพันธุ์ กข 23 ร้อยละ 44.28 รองลงมาคือ พันธุ์ทอง ร้อยละ 25.71 ในปี 2533 เกิดภาวะน้ำท่วมหนักในเขตลาดกระบังประสบปัญหาข้าวเสียหาย ร้อยละ 24.61 เกษตรกรสูญเสียข้าวอยู่ในช่วง 5-10 เกวียน ผลผลิตที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 6 เกวียน 86 ถัง และรายได้จากการทำนาอยู่ในช่วง 3,000-21,500 บาท ในการทำนาเกษตรกรประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ราคาข้าวตกต่ำ และต้องการเมล็ดพันธุ์ดี ร้อยละ 24.62

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพการทำสวน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรประกอบอาชีพทำสวน ไร่ละ 27.77 ทั้งหมดเป็นส่วนมะม่วง ไร่ละ 37.50 มีพื้นที่เฉลี่ยปลูก 6.25 ไร่ เกษตรกรนิยมปลูกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้เขียว และทองดำ ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำสวนมีค่ามัธยฐาน 22, 857.64 ปัญหาที่สำคัญคือ น้ำท่วม และราคาผลผลิตไม่แน่นอน

สภาพการเลี้ยงปลา

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงปลา ไร่ละ 31.42 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 10-35 ไร่ เกษตรกรนิยมเลี้ยงปลานิล, ปลาตะเพียน, และปลายี่สก ตามลำดับ เกษตรกรมีรายได้มีค่ามัธยฐาน 14,999.50 ส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาด้านการขาดแคลนเงินทุน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่ ไร่ละ 1.38 เท่านั้น

สภาพการตลาด

จากการศึกษาพบว่าผลผลิตของเกษตรกรที่ได้จากการทำนา, ทำสวน, เลี้ยงปลา, เลี้ยงเป็ด และเลี้ยงไก่ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายส่งพ่อค้าคนกลาง ทั้งนี้ พ่อค้าจะไปรับซื้อข้าวที่บ้านของเกษตรกร และรับซื้อมะม่วง และปลา บางส่วนที่ตลาดหัวตะเข้มีเกษตรกรเพียง 1 คนที่นำปลาไปขายที่สะพานปลา กรุงเทพฯ

ปัญหาโดยสภาพรวมเกษตรกรในเขตตลาดกระบี่ จะประสบปัญหา

1. การขาดแคลนเงินทุน
2. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน
3. ปัญหาน้ำเสียที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม
4. เกษตรกรไม่มีการจดบันทึกค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมในฟาร์ม ทำให้ไม่สามารถ

คำนวณต้นทุนการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการต่อเนื่อง

เกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการต่อเนื่อง มีจำนวน 4 คน ได้แก่

1. นายฝึก สว่างการ 50 หมู่ 8 แขวงลำปลาทิว
2. นายสัมฤทธิ์ เผือกอุดม 25 หมู่ 5 แขวงชุมทอง
3. นางทุม ดอกพุทธร 28 หมู่ 3 แขวงทับยาว
4. นายจุมพล สมจิตร 7 หมู่ 5 แขวงชุมทอง

เกษตรกรดังกล่าว อาสาสมัครเป็นเกษตรกรตัวอย่าง ที่จะเริ่มเอาแนวทางการทำฟาร์มแบบผสมผสานมาประยุกต์ใช้ในการทำฟาร์มของตนเอง ทั้งนี้โดยการสนับสนุนของงานเกษตร สำนักงานเขตลาดกระบัง ร่วมกับคณะผู้วิจัยของโครงการต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรในเขตลาดกระบัง ประสบปัญหาหลายประการดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเลือกใหม่ กล่าวคือ

เริ่มจากเกษตรกรควรที่จะเริ่มเก็บข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิตในรูปของฟาร์มผสมผสาน ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยทำให้ปัญหาทางด้านการตลาดเนื่องจากราคาผลผลิตไม่แน่นอนลดลง เป็นการช่วยลดความเสี่ยงของเกษตรกรให้น้อยลง นอกจากนี้ยังช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนเพราะหากมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในฟาร์มและการตลาด เกษตรกรจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ประกอบการตัดสินใจ เลือกชนิดของกิจกรรมในปีต่อ ๆ ไป ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต หรือการตลาด

ขณะเดียวกัน คณะผู้วิจัย ขอเรียกร้องให้กำลังใจ เสริมของทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้ามีส่วนสนับสนุนเกษตรกร โดยเฉพาะด้านการให้ความรู้ เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล และการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจ ในกรณีปัญหาน้ำเน่าเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ก็น่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานเขตลาดกระบัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสมควรจะรีบดำเนินการแก้ปัญหาขึ้น ก่อนที่จะรุนแรงมากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2533. โครงการส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสมระดับหมู่บ้าน. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- ฉัตร ชำชอง. 2531. การจัดการฟาร์มอย่างง่าย (3) กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชลิต เศรษฐบุตรและคณะ. 2531. การศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบฟาร์มผสมผสานที่ทำนาเป็นหลักในเขตชลประทานจังหวัดชัยนาท. เอกสารโรเนียว.
- ธีรพงษ์ พงษ์นิตกร. 2532. "เกษตรแบบผสมผสาน". วารสารชาวเกษตร (ตุลาคม) 78.
- พีระพล ม่วงแสงธรรม. 2532. ไร่นาสวนผสม. วารสารชาวเกษตร (มีนาคม) 20.
- วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ. 2530. การเกษตรผสมผสานโอกาสสุดท้ายของเกษตรกรไทย. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- ศุภสมบูรณ์ อังรัตนกร. 2532. วิธีวิจัยทางการพัฒนาการเกษตร. โรงพิมพ์เอกสารการพิมพ์คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สากุล สถิตวิทยานันท์. 2534. ภูมิศาสตร์เกษตร. โรงพิมพ์แพร่วิทยา กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยการทำฟาร์ม กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2531. ผลงานวิจัยของสถาบันวิจัยการทำฟาร์ม. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้. 2530. การจัดการฟาร์ม. ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- สัมฤทธิ์ เทียนคำ. 2525. เกษตรทั่วไป 1 การจัดการฟาร์มฯ. โรงพิมพ์วิศตอริเพาเวอร์พอยด์จำกัด กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ เปรียบพร้อม. 2530. หลักและวิธีการจัดการธุรกิจฟาร์ม. กรุงเทพฯ. สำนักงานโอเดียนสโตร์.
- สะอาด บุญเกิน. 2525. ไร่นาป่าผสม. จัดพิมพ์โดยกองทุนจัดพิมพ์ตำราป่าไม้. คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 แสดงรายได้ รายจ่าย และรายได้เหนือต้นทุนผันแปร
จากการทำฟาร์มผสมผสาน เมื่อเปรียบเทียบกับการปลูก
ข้าวอย่างเดียว

กิจกรรม	จำนวนเงิน (บาท) ในปี 2529
1. ทำนาอย่างเดี่ยว (25 ไร่ - เช่า 7 ไร่)	
รายได้	87,675 ^{1/}
รายจ่าย (ต้นทุนผันแปร)	29,648
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	58,025
2. ทำฟาร์มผสมผสาน	
กิจกรรมปลูกพืชเป็นหลัก	
ปลูกข้าว (นาปี 26 ไร่ 1 งาน และนาปรัง 19 ไร่ 1 งาน)	
รายได้	80,250 ^{2/}
ต้นทุนผันแปร	26,040
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	54,210
ปลูกมะม่วง (3 ไร่ 2 งาน)	
รายได้	2,700
ต้นทุนผันแปร	2,200
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	500
ปลูกพืช ผักสวนครัว และพืชแซมในสวนมะม่วง	
รายได้	1,000
ต้นทุนผันแปร	300
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	700
กิจกรรมเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เลี้ยงไก่พื้นเมือง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีสิทธิ์เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และที่ยังยั้งอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มาไปใช้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ต่อ

กิจกรรม	จำนวนเงิน (บาท) ในปี 2529
รายได้	1,500
ต้นทุนผันแปร	600
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	900
การเลี้ยงไก่ไข่ (50 ตัว)	
รายได้	10,622
ต้นทุนผันแปร	8,413
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	2,209
การเลี้ยงปลา (พื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน)	
รายได้	18,586
ต้นทุนผันแปร	4,336
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	14,250
1/ ราคาข้าวกิโลกรัมละ 3 บาท	
2/ ราคาข้าวกิโลกรัมละ 2.50 บาท	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 2 แสดงเปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย จากการแปรเปลี่ยน
สภาพพื้นที่ (27 ไร่) ในปี 2529

รายการ	ปลูกข้าวอย่างเดียว (บาท)	ปลูกข้าว + แปรเปลี่ยนสภาพ (บาท)
รายได้	87,673	113,658 (80,250+33,408)
ต้นทุนผันแปร	29,648	41,889 (26,040+15,848)
รายได้เหนือต้นทุนผันแปร	58,025	71,769 (54,210+17,559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางภาคผนวกที่ 3 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูล	จำนวน (n = 110)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	61	55.40
- หญิง	49	45.55
อายุ		
16 - 25 ปี	3	2.73
26 - 35 ปี	8	7.27
36 - 45 ปี	30	27.27
46 - 55 ปี	24	21.82
56 - 65 ปี	24	21.82
66 - 75 ปี	18	16.36
76 - 83 ปี	3	2.73
อายุต่ำสุด	16 ปี	
อายุสูงสุด	83 ปี	
อายุเฉลี่ย	52 ปี	
สมาชิกในครอบครัว		
2 - 4 คน	32	29.10
5 - 7 คน	48	43.63
8 - 10 คน	22	20.00
11 - 13 คน	5	4.55
14 - 16 คน	2	1.81
17 - 20 คน	1	0.91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางหน้า 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n = 110)	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน		
สมาชิกในครอบครัวสูงสุด 20 คน		
เฉลี่ยสมาชิกในครอบครัว 6 คน		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	11	10.00
ประถมศึกษาปีที่ 4	84	76.36
ประถมศึกษาปีที่ 7	6	5.45
มัธยมศึกษา	7	6.36
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.วช)	1	0.91
ปริญญาตรี	1	0.91
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	42	38.18
เป็นสมาชิกกลุ่ม (n = 68)	68	61.82
- ธกส.	39	57.35
- สหกรณ์การเกษตรลาดกระบัง	25	36.76
- กลุ่มเกษตรกร	3	4.41
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	1	1.47
บทบาทผู้นำในชุมชน		
ไม่มีบทบาทผู้นำในชุมชน	104	94.54
มีบทบาทผู้นำในชุมชน (n=6)	6	5.45
- กำนัน	1	16.66
- ผู้ใหญ่บ้าน	2	33.33
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	2	33.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n = 110)	ร้อยละ
- ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข	1	16.66
ภาวะหนี้สิน		
- เกษตรกรไม่มีหนี้สิน	57	51.81
- เกษตรกรมีหนี้สิน (n = 53)	58	48.18
- ต่ำกว่าและเท่ากับ 10,000 บาท	6	11.82
10,001 – 30,000 บาท	29	54.72
30,001 – 50,000 บาท	9	16.98
50,001 – 70,000 บาท	5	9.43
มากกว่า 70,001 บาท	4	7.55
- เกษตรกรมีหนี้สินต่ำสุด 1,200 บาท		
- เกษตรกรมีหนี้สินสูงสุด 400,000 บาท		
- ค่ามัธยฐาน	31,207.39	
แหล่งเงินทุน (n=53)		
- ธกส	49	92.45
- นายทุน	2	3.77
- ธนาคารกสิกรไทย	1	1.88
- สหกรณ์การเกษตรลาดกระบัง	1	1.88
รายได้		
- ไม่มีข้อมูล	33	30.00
- มีข้อมูล (n=77)	77	70.00
- 1,000-10,000 บาท	30	38.66
- 10,001-20,000 บาท	14	18.20
- 20,001-30,000 บาท	7	9.09

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n = 110)	ร้อยละ
30,001-40,000 บาท	2	2.60
40,001-50,000 บาท	4	5.20
50,001-60,000 บาท	4	5.20
60,001-70,000 บาท	3	3.90
70,001-80,000 บาท	3	3.90
80,001-90,000 บาท	2	2.60
90,001-100,000 บาท	5	6.50
100,001 บาทขึ้นไป	3	3.90
รายได้ต่ำสุด 1,000 บาท		
รายได้สูงสุด 300,000 บาท		
ค่ามัธยฐาน 16,071.92 บาท		
อาชีพหลัก		
ทำนา	61	55.45
ทำสวน	25	22.73
เลี้ยงปลา	24	21.82
อาชีพรอง (n=34)		
ทำนา	4	11.76
ทำสวน	15	44.12
เลี้ยงปลา	11	32.35
เลี้ยงเป็ด	2	5.88
เลี้ยงไก่	2	5.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
มีเกษตรกร 5 ราย มีอาชีพรอง 2 อย่าง		
พื้นที่ถือครอง		
ต่ำกว่า	11 ไร่	14
	11-20 ไร่	19
	21-30 ไร่	24
	31-40 ไร่	14
	41-50 ไร่	8
	51-60 ไร่	6
	61-70 ไร่	10
	71-80 ไร่	7
	81-90 ไร่	4
	91-100 ไร่	2
	100 ไร่ขึ้นไป	2
ต่ำสุด	2 ไร่	
สูงสุด	122 ไร่	
ค่ามัธยฐาน	29.66 ไร่	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดทางการเกษตรในเขตลาคกระบ้ง

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม

1. ชื่อ นามสกุล
2. เพศ
3. อายุ
4. สมาชิกในครอบครัว คน ทำการเกษตรได้ คน
5. ระดับการศึกษา

6. การเป็นสมาชิกกลุ่ม	ชื่อกลุ่ม	เหตุผล
ไม่เป็นสมาชิก
เป็นสมาชิกกลุ่ม

7. ในกลุ่มหรือชมรมที่ท่านเป็นสมาชิก ท่านทำหน้าที่
8. ท่านต้องเสียค่าสมาชิกกลุ่มหรือชมรมหรือไม่
 - เสีย บาท/ปี
 - ไม่เสีย
9. จากการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม ท่านได้ประโยชน์อะไรบ้าง
.....
10. ท่านมีบทบาทเป็นผู้นำ ในชุมชนหรือไม่
 - ไม่เป็น
 - เป็น ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ในครอบครัวของท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนหรือไม่
- มี ระบุ
 - ไม่มี
12. การสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
- มี ระบุ
 - ไม่มี
13. การเป็นคณะกรรมการในหมู่บ้าน
- เป็นคณะกรรมการ ระบุ
 - ไม่ได้เป็น

สภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ

1. การประกอบอาชีพ

อาชีพ	ผลผลิต	รายได้	รายจ่าย
ทำนา
ทำสวน
เลี้ยงปลา
เลี้ยงสัตว์
อื่น ๆ ระบุ

2. ภาวะหนี้สิน

- มีจำนวน บาท
- ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ได้เงินกู้มาใช้ในการเกษตรหรือไม่

- ไม่กู้
- กู้ จำนวนเงิน บาท
แหล่งเงินกู้

วัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้

4. การถือครองที่ดิน

- เจ้าของที่ดิน ไร่
- เช่าที่ดินผู้อื่น ไร่
- ใช้ฟรีโดยไม่เสียค่าเช่า ... ไร่

5. การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

- เป็นที่อยู่อาศัย ไร่
- ทำนา ไร่
- ทำสวน ไร่
- เลี้ยงปลา ไร่
- ปลูกไม้ผล ไร่
- อื่น ๆ (ระบุ) ไร่

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดทางการเกษตร

1.	กิจกรรมในฟาร์มการผลิตสัตว์	รายได้	รายจ่าย
	ก. โคเนื้อ
	ข. สุกร
	ค. สัตว์ปีก
	ง. อื่น ๆ ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สภาพการผลิตโคนมก่อนหน้าท่วม

- 2.1 พันธุ์โคนมที่เลี้ยง
- 2.2 จำนวนโคนมที่เลี้ยง
- 2.3 สภาพที่ตั้งฟาร์ม
- 2.4 ลักษณะและขนาดของโรงเรือน
- 2.5 รัีดนมในแต่ละวันได้เท่าไร
- 2.6 ต้นทุนผลิต

รายการ	ปริมาณ/หน่วย	ราคา/หน่วย	มูลค่า/บาท
- ค่าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์
- ค่าอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์
- ค่าอาหารสัตว์
- ค่ายาเคมี
- ค่าวัคซีน
- ค่าจับสัตว์ส่งขาย
- ค่าขนส่ง
- ค่าอื่น ๆ
รวมรายจ่าย			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7

สภาพการตลาด	ประเภทการตลาด	สถานที่	ราคา
,	,	,	,
,	,	,	,
,	,	,	,
,	,	,	,

2.8 ปัญหาโดยทั่วไปในการผลิต

,

,

,

2.9 สภาพการผลิตโดยทั่วไปหลังน้ำท่วม

,

,

,

3. สภาพการผลิตสุกรก่อนน้ำท่วม

3.1 จำนวนสุกรที่เลี้ยง

3.2 พันธุ์สุกรที่เลี้ยง

3.3 สถานที่ตั้งฟาร์ม

3.4 ลักษณะและขนาดของโรงเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 ต้นทุนการผลิต

รายการ	ปริมาณ/หน่วย	ราคา/หน่วย	มูลค่า/บาท
- ค่าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์
- ค่าอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์
- ค่าอาหารสัตว์
- ค่ายาเคมี
- ค่าวัคซีน
- ค่าจับสัตว์ส่งขาย
- ค่าขนส่ง
- ค่าอื่น ๆ
รวมรายจ่าย			

3.6

สภาพการตลาด	ประเภทการตลาด	สถานที่	ราคา
.....
.....
.....
.....

3.7 ปัญหาทั่วไปในการผลิต

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8 สภาพการผลิตโดยทั่วไปหลังจากน้ำท่วม

.....

4. สภาพการผลิตสัตว์ปีกก่อนน้ำท่วม

ไก่เนื้อ

ไก่ไข่

นกกระทา

4.1 พื้นที่เลี้ยง

4.2 จำนวนสัตว์ที่เลี้ยง

4.3 สถานที่ตั้งฟาร์ม

4.4 ลักษณะและขนาดของโรงเรือน

4.5 ผลผลิตที่ได้รับในแต่ละปี

- จำนวนขาย

- เหลือไว้บริโภค

4.6 ต้นทุนการผลิต

รายการ	ปริมาณ/หน่วย	ราคา/หน่วย	มูลค่า/บาท
- ค่าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์
- ค่าอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์
- ค่าอาหารสัตว์
- ค่ายาเคมี
- ค่าวัคซีน
- ค่าจับสัตว์ส่งขาย
- ค่าขนส่ง
- ค่าอื่น ๆ
รวมรายจ่าย			

4.7

สภาพการตลาด	ประเภทการตลาด	สถานที่	ราคา
.....
.....
.....
.....

4.8 ปัญหาโดยทั่วไปในการผลิต

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.9 สภาพการผลิตโดยทั่วไปหลังน้ำท่วม
- ,
- ,
- ,
5. กิจกรรมในฟาร์มในด้านประมง
- 5.1 พันธุ์ปลาที่เลี้ยง
- 5.2 จำนวนบ่อ
- 5.3 ลักษณะและขนาดของบ่อ
- 5.4 ได้รับแหล่งน้ำจาก
- 5.5 ผลผลิตที่ได้รับในแต่ละปี
- จำนวน
- เหลือไว้บริโภค
- 5.6 รายได้จากฟาร์มจำนวน ปี 33
- 5.7 ต้นทุนการผลิต

รายการ	ปริมาณ/หน่วย	ราคา/หน่วย	มูลค่า/บาท
- ค่าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์
- ค่าอุปกรณ์เลี้ยงสัตว์
- ค่าอาหารสัตว์
- ค่ายาเคมี
- ค่าวัคซีน
- ค่าจับสัตว์ส่งขาย
- ค่าขนส่ง
- ค่าอื่น ๆ
รวมรายจ่าย			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยเป็นอย่างสูง และขอสงวนสิทธิ์ในข้อมูลที่มีปรากฏในเอกสารนี้ไว้เป็นหลักฐาน

5.8

สภาพการตลาด	ประเภทการตลาด	สถานที่	ราคา
.....
.....
.....
.....

5.9 ปัญหาโดยทั่วไปในการผลิต

.....

5.10 สภาพการผลิตโดยทั่วไปหลังน้ำท่วม

.....

6. กิจกรรมในฟาร์มทางด้านการผลิตพืช	รายได้	รายจ่าย
ก. ทำนา
ข. ทำสวน
ค. อื่น ๆ

7. สภาพการทำนาก่อนน้ำท่วม

7.1 ทำนาทั้งหมด ไร่

7.2 ทำนา ครั้ง

7.3 พันธุ์ข้าวที่ใช้ ระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.4 ผลผลิตที่ได้รับในปี 2533 ก็เกี่ยวพัน

- จาหน่าย

- เก็บไว้บริโภค

7.5 ต้นทุนการผลิต

รายการ	ปริมาณ/หน่วย	ราคา/หน่วย	มูลค่า/บาท
ค่าเช่าพื้นที่
ค่าน้ำ
ค่าเมล็ดพันธุ์
ค่าเตรียมดิน
ค่าแรงงาน
ค่าสารเคมี
ค่าเก็บเกี่ยว
รวมรายจ่าย			

7.6

สภาพตลาด	ประเภทของการตลาด	สถานที่	ราคา

7.7 ปัญหาโดยทั่วไปในการผลิต

,

,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.8 สภาพการผลิตโดยทั่วไปหลังน้ำท่วม

8. สภาพการทำสวน

- พืชสวนที่ปลูก
- พันธุ์ที่ปลูก
- จำนวนพื้นที่
- ผลผลิตที่ได้รับ
- จำนวนาย
- เก็บไว้บริโภค
- ต้นทุนการผลิต

รายการ	ปริมาณ/หน่วย	ราคา/หน่วย	มูลค่า/บาท
ค่าพันธุ์
ค่าดูแลรักษา
ค่าปุ๋ย
ค่าสารเคมี
ค่าเก็บเกี่ยว
ค่าอื่น ๆ
รวมรายจ่าย			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพตลาด	ประเภทของการตลาด	สถานที่	ราคา
.....

- ปัญหาโดยทั่วไปในการผลิต

.....
 ,
 ,

- สภาพการผลิตโดยทั่วไปหลังน้ำท่วม

.....
 ,
 ,
 ,

